

**Violetta Firsanova, Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer
of the Department of International Economic Relations and Logistics**

*V. N. Karazin Kharkiv National University
Kharkiv, Ukraine*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-471-9-64>

PUBLIC AND PRIVATE DEBT INTERDEPENDENCE IN THE GLOBAL ECONOMY

ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ ПУБЛІЧНОГО ТА ПРИВАТНОГО БОРГУ У ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Вперше термін «глобальний борг» був введений спеціалістами Міжнародним валютним фондом (МВФ). За термінологією Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) глобальний борг – запозичення урядів, підприємств та людей (населення) [3].

Також глобальний борг визначають як загальний світовий борг. Цей економічний показник відіграє важливу роль у світовій фінансовій системі, оскільки він відображає рівень економічної стабільності та стійкості різних країн та регіонів.

На думку автора, можна зробити висновок, що глобальний борг – загальносвітовий борг, який включає у себе всі запозичення економічних суб'єктів на макро та мікро рівнях. Він відображає сукупну кількість боргових зобов'язань у глобальній економіці. Стрімке збільшення глобального боргу може призвести до економічної кризи.

Основні видами глобального боргу є глобальний публічний (державний) борг та глобальний приватний борг. Публічний борг (державний, а також відомий як національний борг) визначається як борг, який утворюється при позиках державних органів для розвитку суспільства. Приватний борг визначається як позика, що надається приватними особами (банки та приватні фірми) і розміщується окремою особою, неурядовою організацією або бізнесом [1; 2]. Взагалі, генезис проблеми глобального боргу знаходиться прямо в приватному секторі розвинутих економік [2].

Ситуація щодо зростання глобального боргу посилюється такими факторами, як економічні спади, фінансові кризи, війни, стихійні лиха тощо. Порівняльний аналіз цих двох основних видів глобального боргу представлено у таблиці 1.

В умовах глобалізації публічний та приватний борг стають взаємопов'язаними, оскільки зміни в економіці однієї країни можуть впливати на інші країни через фінансові потоки. Багато приватних компаній залежать від міжнародних кредиторів. В свою чергу вони

можуть бути схильні до ризиків, що пов'язані з публічним боргом країн, в які інвестують.

Загальний глобальний борг може збільшуватися через глобальний приватний борг, оскільки приватні компанії та громадяни також можуть брати запозичення. Причиною збільшення загального глобального боргу стає неспроможність повернення своїх боргів компаніями або приватними особами.

Таблиця 1

**Порівняльний аналіз глобального публічного боргу
та глобального приватного боргу**

Критерій	Публічний борг	Приватний борг
Форми кредитування	Облігації, кредити та інші фінансові інструменти.	Банківські кредити, корпоративні облігації, споживчі позики тощо.
Емітент боргу	Уряд, громадські організації та центральні банки.	Фізичні особи, приватні підприємства та приватні банки.
Обслуговування боргу	Купівля облігацій.	Позики та боргові цінні папери.
Використання боргу	Будівництво інфраструктури, надання державних послуг.	Розвиток, розширення бізнесу тощо.
Термін позики	Тривалий термін.	Короткий термін.
Відсоткові ставки	Нижчі порівняно з приватним боргом.	Вищі, аніж для публічного боргу.
Джерело	Внутрішнє джерело (друк паперових купюр) та зовнішні джерела.	Лише зовнішні джерела.
Ризики	Валютний ризик, відсотковий ризик та ризик дефолту.	Кредитний ризик та відсотковий ризик.
Роль	Сприяння економічному зростанню.	Стимулювання інвестицій та споживання.
Реалізація капіталу	Продаж державних цінних паперів на ринку.	
Вирахування податку	Не підлягає оподаткуванню.	

Джерело: розроблено автором на основі даних [1; 2]

В свою чергу приватний та публічний види глобального боргу теж розділяються на декілька підвидів, які представлені у рис. 1.

У разі виникнення проблем щодо управління боргом в одному із секторів можливо виникнення кризи, яка торкнеться обидва сектори. Якщо публічний борг використовується для фінансування проектів, то інвестиції у приватний сектор збільшуватимуться і таким чином поліпшиться ситуація в економічному середовищі. За рахунок публічного боргу можуть фінансуватися державні програми, які спрямовані на підтримку приватного сектору. Це сприятиме розвитку економіки держави.

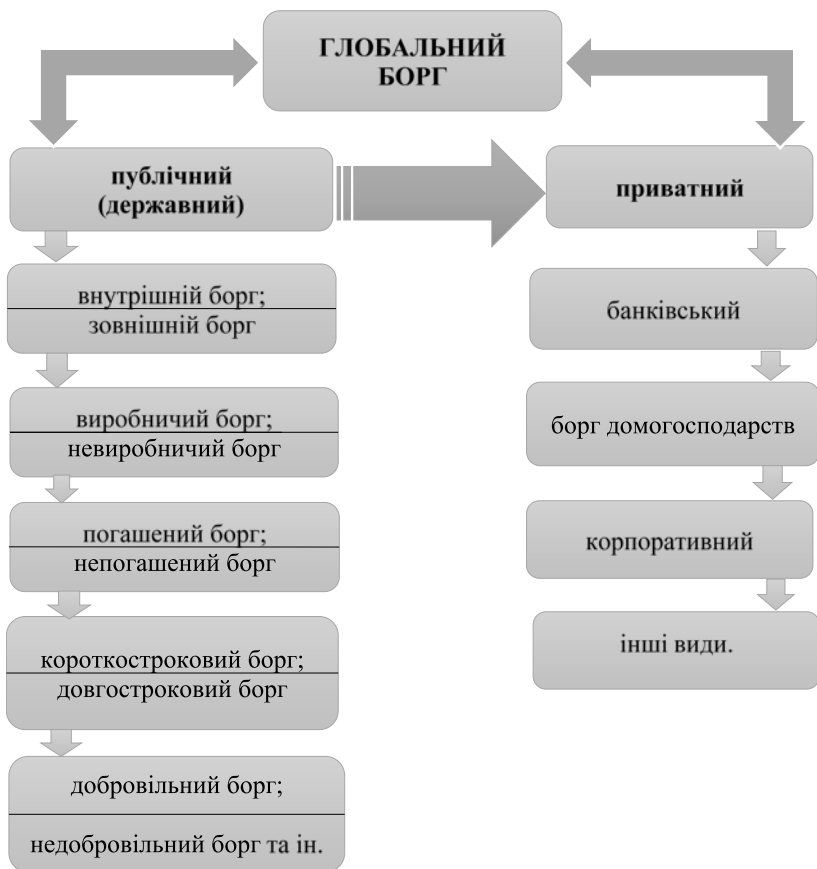

Рис. 1. Структура глобального боргу

Джерело: розроблено автором на основі даних [1; 2]

Якщо публічний борг сягає надто високих значень, підвищуватимуться ризики та знижуватиметься кредитний рейтинг держави. В результаті цього приватні компанії можуть не отримати фінансування. Дефолт за публічним боргом викликає ланцюгову реакцію, яка стосується і приватного боргу. У підприємств, які залежать від державних контрактів можуть скоротитися інвестиції.

Центральні банки використовують інструменти монетарної політики для управління як публічним так і приватним боргом. Наприклад, зниження відсоткових ставок може полегшити тягар боргу як державних, так приватних позичальників. Фіскальна політика, спрямована на скорочення державного боргу, може включати як і скорочення витрат так і підвищення податків. Це

знижуватиме попит і сповільнюватиме економічне зростання, яке впливає на приватний сектор.

У деяких країнах публічний борг може бути значно вищим за приватний борг, тоді як в інших країнах боргова ситуація розвивається у зворотному порядку.

Література:

1. Fiscal Monitor 2023 APR On the Path to Policy Normalization. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2024/04/17/fiscal-monitor-april-2024>.
2. Fiscal Monitor October 2016 International Monetary Fund URL: <https://www.elibrary.imf.org/display/book/9781513560601/9781513560601.xml?code=imf>.
3. What is global debt – and how high is it now? URL: <https://www.weforum.org/agenda/2023/12/what-is-global-debt-why-high/>